

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

А. БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ
БЕРУДІҢ ҮЗДІКСІЗДІГІ –
ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГТАРДЫҢ
ТАБЫСТЫЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ – ЗАЛОГ УСПЕШНОСТИ
СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГОВ»

I КНИГА

Қостанай, 2022

5. Гусева М.Н. Образовательный консалтинг как инновация в системе специального профессионального образования // Экономика и современный менеджмент: теория и практика: сб. ст. по матер. Хмездунар. науч.-практ. конф. Часть I. – Новосибирск: СибАК, 2012.

УДК 711.7

БОЛАШАҚ БИОЛОГИЯ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Темірқызы Жайнагүл,
7M01517-Биология мамандығының
2 курс магистранты
Қорқыт-Ата атындағы Қызылорда университеті
Қызылорда қ., Қазақстан

Аннотация

Мақалада қазіргі заманда өте кең ауқымда қолданылатын «құзірет» және «құзіреттілік» ұғымдарының мағыналық сипаттары сөз етіледі. Болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру әдіснамалық, теориялық және ғылыми-әдістемелік білімдер жүйесінің бірлігінде қарастырылған. Болашақ мұғалімнің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру іс-әрекетінің жалпыдан, яғни кәсіптік білім берудің әдіснамалық білімдерінен (зандылықтар, ұстанымдар, теориялар, тұжырымдамалар, әдістер, ұғымдар және түсініктер) жекеге - оқытудың жалпы әдістемесіне, яғни жалпы орта және жоғары педагогикалық білім беру бағдарламасына бағытталатындығы талданады. Болашақ биологтардың мамандықты таңдауда әсер еткен факторларының нәтижесі, болашақ педагогтің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыруда қалай әсер ететіндігі және биолог студенттердің мамандыққа қызығушылығын арттыруда кәсіби білім беру мекемелеріне жүктелетін функциялар талқыланады.

Кілт сөздер: болашақ биология мұғалімі, кәсіби құзіреттілік, кәсіби білім беру мекемелері, және т.б.

Аннотация

В статье излагаются смысловые характеристики понятий «компетенция» и «компетентность», которые используются в современном мире в очень широком диапазоне. Формирование профессиональной компетентности будущих учителей биологии предусмотрено в единстве методологических, теоретических системы и научно-методических знаний. Анализируется направленность деятельности по формированию профессиональной компетентности будущего учителя от общей, т.е. методологических знаний профессионального образования (закономерности, принципы, теории, концепции, методы, понятия и понятия) к индивидуальной-общей методике обучения, т. е. программе общего среднего и высшего педагогического образования. А так же в статье обсуждаются факторы, влияющие на выбор профессии будущими биологами, как они влияют на формирование профессиональной компетентности будущего педагога и функции, возлагаемые на профессиональные образовательные учреждения в повышении интереса студентов-биологов к профессии.

Ключевые слова: будущий учитель биологии, профессиональная компетентность, профессиональные образовательные учреждения, и др.

Abstract

The article describes the semantic characteristics of the concepts of «competence» and «competence», which are used in the modern world in a very wide range. The formation of professional competence of future biology teachers is provided for in the unity of methodological, theoretical systems and scientific and methodological knowledge. The article analyzes the orientation of the activity on the formation of the professional competence of the future teacher from the general, i.e. methodological knowledge of vocational education (laws, principles, theories, concepts, methods, concepts and concepts) to the individual-general teaching methodology, i.e. the program of general secondary and higher pedagogical education. The article also discusses the factors influencing the choice of profession by future biologists, how they affect the formation of professional competence of a future teacher and the functions assigned to professional educational institutions in increasing the interest of biology students in the profession.

Keywords: future biology teacher, professional competence, professional education.

Кіріспе

Білім мен ақпарат үстемдік еткен мына өрлеу заманында, әрбір педагог мамандарға жүктелетін міндет бір. Қазіргі таңда білім берудің жаңа тенденциялары мен парадигмаларына сай, болашақ мамандарды кәсіби даярлауда жоғары оқу орындарының алдына өзін-өзі дамытушы, әлеуметтік-этикалық, экономикалық және ұйымдастырушылық пен басқарушылық қабілеті қалыптасқан, кәсіби құзіретті, сауатты мамандарды даярлау міндеті жүктеліп отыр.

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасын іске асыру нәтижесінде «кәсіби міндеттерін дербес әрі шығармашылық тұрғыдан

шешуге, кәсіби қызметтің тұлғалық және қоғамдық маңызын түсінуге, оның нәтижелері үшін жауап беруге қабілетті кәсіби құзыретті жеке тұлғаны, бәсекеге қабілетті маманды қалыптастыруды қамтамасыз ететін білім беруді басқарудың тиімді жүйесі құрылатыны» атап көрсетілген [1, 1026].

Қатаң талаптары қалыптасқан жаһандану заманында қандай сала болса да, бүгінгі маманның құзыреттілігін, яғни өз кәсібі бойынша ой-пікірдің нық қалыптасуын, кәсіби шеберлігін, өмірдің өзгермелі ағымына бейімділігін, оған сай өз білімін пайдалану ғана емес, оны қажеттікке қарай дамытып, толықтырып отыруын талап етеді.

Егер де құзыреттілікті кәсіпқойлық жүйесіндегі орнын анықтауға тырыссақ, онда ол мамандықты меңгерудің неғұрлым жоғары деңгейін көрсететін орындағыштық пен жетілгендік арасында, көптеген авторлармен белгілі бір іс-әрекетті орындауға дайындық ретінде жеке тұлғаның «тұлғаның ішкі дайындығы», өзгеше «алдын ала дайындық» жағдайы мен шеберлігі арасында болады [2, 986].

А.Ф.Присяжная педагогика ғылымында құзыреттілік - тұлғаның белгілі бір сферадағы функциялары мен уәкілеттігін анықтайтын, оның интегративті қасиеті ретінде қарастылатындығын айтады.

Әдебиетке шолу. *Құзыреттілік* - сыртқы белгіленген әрекеттерге қарағанда неғұрлым күрделі құбылыс болып саналады, ол өмірде кездесетін ситуациялық жағдайлардың неғұрлым тиімді шешімін табуға көмек беретін, адамның шынайылықты қабылдаудың белгілі бір қасиеті деп айтуға болады. Жалпы, «құзырет» ұғымы латынның «competentia» деген сөзінен алынған, қазақша баламасы – «мақсатына жету, әрекет ету, лайық болу» деген мәнде белгілі бір саладағы білім мен тәжірибеге негізделген мағынаны білдіреді

Т.В.Рихтер «құзырет» ұғымын түсінудің негізгі тәсілдерін жіктей келе, оның негізгі мәнін ашатын «құзыреттілік» түсінігімен байланыстырады. Сонымен, құзырет - алдын ала анықталып, жинақталған білім, білік, дағды болса, ал құзыреттілік – практикалық әрекеттер нәтижесінде пайда болатын сапалық сипаттамалардың игерілуі. Құзыреттілікті, яғни белгілі бір білімнің, дағдының және оларға деген жеке қатынастың бір саласы, іс-әрекет ауқымы, алдын ала белгіленген мәселелер жүйесі деп түсіну керек. Құзырет – адамның жеке сапасы, оның білімге, тәжірибеге, моральдық принциптерге негізделген жағдай мен теориялық білім арасын байланыстыра алуы, сыни сәтте шұғыл әрі сараланған дұрыс шешім қабылдай алу қасиеті. [5, 99-1016]

Құзыретті және бәсекеге қабілетті тұлғаны қалыптастыру – кәсіби білімі жоғары ұстаздардың міндеті. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі ұғымы оның педагогикалық іс-әрекетті жүзеге асыруға теориялық және практикалық дайындығының бірлігін білдіреді және оның кәсібилігін сипаттайды [4, 5766].

Қазіргі уақытқа дейін тұлғаның кәсіби даму процесін сипаттайтын тұжырымдар, атап айтқанда, «кәсіби құзыреттілік» ұғымын нақтылауға арналған көптеген еңбектер жарық көрді.

Бұл ұғымды анықтаудағы негізгі қиындық, Е.В.Барышниковааның пікірінше, олардың әртүрлі құбылыстарды біріктіретіндігінде жатыр: психикалық әрекеттер, жеке адами қасиеттер, мотивациялық тенденциялар, құндылық бағдарлар, тұлғааралық өзара әрекеттесу ерекшеліктері, практикалық білік, дағдылар және т.б. Ал негізгі терең зерттеуде ол мынадай анықтаманы қабылдайды: құзыреттілік – қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін субъектінің ішкі және сыртқы ресурстарды тиімді ұйымдастыруға деген дайындығы [6, 2396].

В.П.Пугачев кәсіби құзыреттілікті мамандарды дайындау сапасының сипаттамасы, еңбек әрекетінің тиімділік потенциалы ретінде қарастырады. Мұнда автор кәсіби құзыреттілік ретінде мамандандырумен байланысты кәсіби функцияларды орындауда жұмыскердің «техникалық» дайындығын түсіндіреді [3, 546].

Кәсіби құзыреттіліктің мәнін, жоғарыда аталғандай, әр түрлі көзқарас бойынша қарастыру, оның көпқырлы және өзгермелі түсінік екендігін анықтайды. Оның мәні қоғамда, білім беру жүйесінде, ғылымда, мәдениетте болып жатқан өзгерістерге сәйкес ауыстырылады және әр түрлі көзқарастар бойынша қарастырылады.

Отандық және шетелдік ғалымдар кәсіби құзыреттіліктің педагогикалық құбылыстарының құрылымдық көпөлшемділігін анықтау үстінде. Биология мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігінің құрылымын анықтау барысында ғалымдар атауы жағынан да, мазмұны жағынан да бір-бірінен айырмашылығы бар бірнеше компоненттерді бөліп қарастырды. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі құрылымында А.Маркова келесі элементтерді бөліп көрсетуді ұсынды:

- кәсіби психологиялық және педагогикалық білім;
- кәсіби педагогикалық іскерліктер;
- кәсіби педагогикалық ұстанымдар, оқыту бағдарламаның функцияларын орындау барысында мұғалімнің ұстанатын талаптары;
- мұғалімнің кәсіби білімімен дағдыларын дамытуға көмектесетін жеке қасиеттері.

А.Маркованың құзыреттілікке деген жеке көзқарасы тек кәсіби құзыретті мұғалім еңбегінің нәтижесімен ғана емес, сондай-ақ белгілі жұмыстағы кәсіби білім мен дағдылардың және кәсіби ұстаным мен тұлғаның жеке психологиялық сапаларының арақатынасы арқылы көрінеді [7, 176]. Оның пікірінше, келесі жүйелік сипаттамалар мұғалімнің кәсіби құзыреттілігінің басты блогы болып табылады:

- мотивация (жеке тұлғаның бағыты және оның түрлері);
- сапа (педагогикалық қабілеттер, мінез, психологиялық жай-күй);

- тұлғаның интегралдық сипаттамалары (педагогикалық өзіндік сана, жеке стиль, креативтілік); [8, 686].

Осылайша, «кәсіби құзыреттілік» ұғымын педагогикалық қызметтегі білім синтезі немесе сан түрлі жетістіктерді анықтайтын педагогикалық дағдылар мен кәсіби қабілеттер ретінде қарастыруға болады [9, 1066].

Жаратылыстану пәні мұғалімінің құзыреттілігіне келесі функцияларды қосу:

1. табиғатты ғылыми тануда теориялық білім мен принциптер;
2. биологиялық құбылыстар мен процестердің пайда болуын, құрылымы мен тарихын білу және практикада қолдана алу;
3. жүйе құраушы бірліктер (биологиялық жүйелердің жұмыс істеуі мен даму ерекшеліктерін аңғара білу);
4. арнайы әдістемелік іскерліктер;
5. педагогикалық қызметте теориялық және практикалық білімді үйлесімді пайдалана алу [10, 506-5136].

Болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби құзіреттілігінің қалыптасуы, сол педагогикалық мамандықты таңдау кезіндегі әсер етуші факторлардан бастау алады. Яғни әрбір болашақ мамандық иелері, болашақ кәсіптерін таңдамас бұрын, «Мен болашақта кім болғым келеді?», «Қандай маман иесі сұранысқа ие?» немесе «Бұл мамандықпен болашақта жұмыс таба аламын ба?» деген сияқты сұрақтарға тап болады. Ал дәл осы секілді сұрақтарға жауап іздеу барысында, жас түлектің таңдауына қоршаған ортадағы түрлі факторлар әсер етеді. Мысалы: ата-ананың, достарының пікірі, оның жеке қызығушылықтары, болашақ маманның сұраныстағы орны немесе отбасының материалдық жағдайы тағысын тағы...

Дәл осы секілді факторлардың болашақ биология мұғалімдеріне қаншалықты әсер еткенін және де студенттердің қаншалықты болашақ педагог мамандығына өз қызығушылықтарымен келгенін анықтау мақсатында, Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Жаратылыстану факультеті, Биология кафедрасының 1 курс студенттері арасынан қысқаша сауалнама (опрос) алынған болатын. Сауалнама «Мен және Биология» деп аталады. Сауалнама 1 сұрақтан және келесідей 5 жауаптық нұсқадан, яғни мамандық таңдауға әсер етуші 5 фактордан тұрады:

«Сіздің болашақ биология мұғалімі мамандығын таңдауыңызға қандай фактор әсер етті?»

A. Биология мамандығын ата-анамның, достарымның ұсыныс-пікірі бойынша таңдадым;

B. Негізгі қалауым медициналық бағыт болатын, мемлекеттік грантқа ҰБТ балы жетпеуіне байланысты, педагогикалық бағытты таңдадым;

C. Мұғалім болу бала кезден бергі арманым, ал биология пәні қатты ұнайды;

D. Мұғалімдер қай уақытта да сұранысқа ие, ал Биология пәніне қызығушылығым болған емес;

E. Әлеуметтік статусы жоғары, жалақысы көңілімнен шығады;

Жалпы биология мамандығының 1 курс студенттерінің саны: 59;

Сауалнамаға қатысқан студенттердің саны: 57.

Зерттеу нәтижелері және оларды талқылау.

Қысқаша сауалнамаға (опрос) қатысқан студенттердің жауап беру қорытындысы бойынша мынадай нәтижеге қол жеткіздік:

Кесте 1. «Мен және Биология» сауалнамасының қорытындысы бойынша анықталды

1.	A	Биология мамандығын ата-анамның, достарымның ұсыныс-пікірі бойынша таңдадым	8 студент
2.	B	Негізгі қалауым медициналық бағыт болатын, мемлекеттік грантқа ҰБТ балы жетпеуіне байланысты, педагогикалық бағытты таңдадым	21 студент
3.	C	Мұғалім болу бала кезден бергі арманым, ал биология пәні қатты ұнайды;	16 студент
4.	D	Мұғалімдер қай уақытта да сұранысқа ие, ал Биология пәніне қызығушылығым болған емес;	5 студент
5.	E	Әлеуметтік статусы жоғары, жалақысы көңілімнен шығады;	студент

Бұл қысқаша сауалнама арқылы біз студенттердің болашақ биолог мамандығына қаншалықты қызығушылықпен, қаншалықты басқа факторлардың әсер етуінен келгенін білдік. Яғни әр жеке тұлға өз мамандығын өз жүрек қалауымен, өзінің қызығушылығымен таңдаса, ол мамандықты игеру барысында алған әрбір жаңа ақпараттар, теориялық білім болашақ маман бойына тез еніп, оның одан әрі қызығушылығын оятып, одан әрі дамуына, алған білімін практикамен сондай жоғары сүйіспеншілікте ұштастыруға көмегін тигізеді. Ал өз-өзін үнемі дамытушы болашақ биология мұғалімінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру анағұрлым нәтижелі болмақ. Бірақ, бұл жағдайда тек бір жақты қарау да орынсыз деп ойлаймын. Себебі болашақ мамандық туралы кәсіби ақпараттандырылмаған студенттер, көп жағдайда, сол мамандықты шын сезініп, түсіне бастаған да өзінің дұрыс таңдау жасағандығын түсінуі мүмкін.

Көп жағдайда болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігі, кәсіби дамытушы білім беру ортасы болған жағдайда ғана қалыптасады. Бұл білім алушылардың (болашақ мұғалімдердің)

тек оқуға деген ықыласын ғана қалыптастыру емес, сонымен қатар басқаларға сабақ беру арқылы, шәкірттері үшін жаңа танымдық әлем ашу арқылы, олардың бейімділігі мен қабілеттерін дамытуға және болашақта педагог мамандарға жүктелетін міндеттерді толық сезініп, мамандыққа деген қызығушылықтарын айқын мақсатқа айналдыруына толық мүмкіндік беру. Болашақ биология мұғалімдерінің кәсіптік-дамытушы білім беру ортасының функцияларын бөліп көрсетейік:

Ақпараттық оқыту: болашақ биология мұғалімдерінің биология пәні бойынша теориялық білімдері мен әдістемелік оқыту дағдыларын заманауи және инновациялық білім беру жүйесі арқылы тереңдету. Білім алушылар кәсіби маңызы бар тың ақпараттарды тек пәндік дәрістерден ғана емес, кәсіби мамандандырылған ұйымдар мен клубтарға қатысу арқылы, жаратылыстану факультеті аясында өткізілетін әдістемелік-тәрбиелік іс-шараларына белсенді қатысу арқылы және цифрлық білім беру порталдарымен жұмыс жасау арқылы меңгеруге мүмкіндік беру.

Консультациялық: студент сабақтан тыс жатақханада болған жағдайда әрқашан оқытушыдан онлайн кеңес ала алады. Сондай ақ оқытушыдан көмекті сабақтан тыс арнайы тағайындалған уақытта алуға болады.

Ұйымдастырушылық-коммуникативті: ЖОО оқытушылар ұжымын, студент, магистранттар мен аспиранттарын және обылыстық, қалалық жалпы білім беретін мекемелердің биология мұғалімдерін байланыстыратын кәсіби қоғамдастырылған ұйым құрылады. Студенттердің Биология оқулықтарының авторларымен, облыстық, қалалық деңгейдегі «Ең үздік биолог» мамандармен, пәндік олимпиадалар мен сайыстардың ең үздік қатысушыларымен және жеңімпаздарымен, басқа ЖОО өкілдерімен кездесуіне мүмкіндік беретін, Жаратылыстану бағытындағы конференциялар мен форумдар ұйымдастырылады. Осындай кәсіби қоғамдастықтар студенттердің жалпы білім беру ортасына қосылып, мамандықтың әлеуметтік-педагогикалық маңызы мен кәсіби құзіретті педагогтың сұранысқа ие екендігін сезінуіне ықпал етеді, болашақ мамандардың әлеуметтік-мәдени және кәсіби құзіреттілігін арттыруға көмектеседі.

Мотивациялық-ынталандырушы: студенттерді өзін-өзі танып мамандыққа деген қызығушылықтарын арттыруды тек жалпы базалық білім беру мекемелерінде жүргізілетін педагогикалық практикаларда ғана емес, сонымен қатар оқу кезінде, мектеп өміріне белсенді араласу, студенттердің мектептегі әдістемелік нұсқаулықтармен танысу барысында, студенттердің республикалық деңгейде өткізілетін пәндік, кәсіби жарыстарға қатысуына мотивация беріп қолдау көрсету және студенттерді ғылыми-зерттеу жұмыстармен айналысуға баулып, дұрыс бағдар көрсету.

Дамытушылық: оқытуда әртүрлі формалар мен әдістерді қолдану, Өзін-өзі дамытушы студенттерді жан-жақты тәрбиелеуге бағытталған оқыту үдерісінде инновациялық технологияларды толықтай қолданылу арқылы кәсіби ынталандыру, болашақ биология мұғалімдерінің – мотивациялық қажеттілігін, бағдарлары құндылықтарын, концептуалды ойлауы мен педагогикалық қызметте кәсіби құзіреттіліктерін қалыптастыру.

Аталған барлық функциялар болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби құзіреті қалыптасқан педагог болуына септігін тигізеді анық.

Сонымен, кәсіби құзіреттілік - жалпы маманның өз кәсіби саласын толық меңгеруі, білім мен шеберліктер дағдысын практикалық түрде қолдана алуы және типтік міндеттерді шешу қабілеті болып табылады. Кәсіби құзіреттілікті қалыптастыру тұлғаның әртүрлі қасиеттерінен, оның негізгі қайнар көзі оқу және субъективті тәжірибесі болып табылады. Кәсіби құзіреттілік үнемі ұмтылысты жетілдіруді талап етеді. Білім беру жүйесіндегі ең керемет идеялар мен бастамалар мұғалімнің кәсіпқойлығының, ізденісінің жоқтығынан жоғалуы мүмкін.

Адамдар үшін кәсіби қызметті игерудің объективті заңдылықтарын түсіну – осы саладағы ережелер мен анықтамаларды, тұжырымдарды жақсы біле отырып, оларды жете түсіну және кәсіби процестегі қарым-қатынасты ұйымдастырудың мақсатқа сай оңтайлы жолдарын іздестірумен ұштасады. Н.Ф.Талызинаның пікірі бойынша мұндай жол, ақыл-ой іс-әрекеті кезеңдерін қалыптастыру бойынша теориялар мен тұжырымдарды сай ұйымдастыру үрдісімен жүргізу болып табылады [11, 3436].

Жоғарыда айтылған мәселелерді қорытындылай келе, болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастыруда мынадай ұстанымдарды бөліп қарастыру керек екендігін атап өткім келеді:

1. Болашақ биология мұғалімінің кәсіби-дидактикалық құзіреттілігін қалыптастырудың болашақ педагог дайындаумен сабақтастығы;
2. Теориялық білім берудің біртұтастығын оқытудың, тәрбиенің және дамытудың жиынтығы ретінде қарастыру;
3. Пәндік даярлаудың жүйелілігі, ол мынадай кезеңдер бойынша жүзеге асады: жалпы ғылыми –жалпы кәсіби – тереңдетілген кәсіби даярлау – біліктілік;
4. Оқытудың дамытушылық сипаты.

Осы айтылғандарға орай болашақ биология мұғалімінің кәсіби құзіреттілігін қалыптастырудың өзіне тән ерекшеліктері жоғары білім беру жүйесіне қатысты нормативті құжаттарда тиісті орнын табуы керек деп есептеймін.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. – Астана, 102 с.
2. Смятских А.Л., Туркина Т.М. Формирование профессиональной компетентности студентов педколледжей. - М.: Издат. центр НОУ ИСОМ, 2003. - 98 с.
3. Пугачев В.П. Руководство персоналом организации. - М.: Асп. Пресс, 2000. - 54 с.
4. Слостенин В.А. и др. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В.А.Слостенин, И.Ф.Исаев, Е.Н.Шиянов; Под ред. В.А.Слостенина. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 576 с.
5. Рихтер Т.В. Выделение структуры профессиональной компетенции студентов вуза // Общество: социология, психология, педагогика. – 2015. – №. 6. – С. 99-101.
6. Барышникова Е.В. Профессиональная компетентность будущих педагогов-психологов: монография/ Е.В.Барышникова. – Челябинск: Изд-во Юж.-Урал. гос. гуман.-пед. ун-та, 2017. – 239 с.
7. Леонтьев Д.А. Методика изучения ценностных ориентаций. – М.: Смысл, 1992. – С.17
8. А.М.Утилова, Г.Т.Исабаева, Ж.С.Қрыкпаева Компоненты профессиональной компетентности учителей биологии // Вестник Инновационного Евразийского университета. 2016. № 3 ISSN 1729-536X С.68
9. Недюрмагомедов, Г.Г. Основы общей педагогики [Текст]: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений) / Г.Г.Недюрмагомедов. – Махачкала : ИПЦ ДГУ; АЛЕФ, 2016. – 106 с.
10. Логвина-Бык Т.А., Бык Н.В. Профессиональная компетентность учителя биологии // актуальные проблемы биологической и химической экологии Москва, 18–19 февраля 2021 года С. 506-513
11. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний. – М.: МГУ, 1975. – 343 с

УДК 711.7

ПЕДАГОГТЕРДІҢ КӘСІБИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Тлеуова Жанылсын Казтаевна,
қазақ тілі және әдебиеті пәні мұғалімі
Дуспаева Гульмира Джамбуловна,

бастауыш сынып мұғалімі
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Алтынсарин ауданы білім бөлімінің
Қарағайлы жалпы білім беретін мектебі» КММ
Шокай а., Алтынсарин ауданы
Қостанай облысы, Қазақстан

Аннотация

Өзектілігі және мақсаты: Даму кез-келген адам қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәжірибе жинақтап, іс-әрекеттің тәсілдерін, әдістерін жетілдіріп, ақыл-ой мүмкіндіктерін кеңейте отырып, адам үнемі дамып келеді. Инновацияның басты мақсаты - мұғалімді шығармашылық тұлға ретінде дамыту, оны репродуктивті қызмет түрінен әдістемелік шешімдерді өз бетінше іздеуге ауыстыру.

Түйінді сөздер: тәжірибе, ақыл-ой, инновация, педагогика, салыстыру, өзгерту, дамыту, зерттеу, технология.

Аннотация

Актуальность и цель: В данной статье актуализируются вопросы внедрения инновационных технологий в образовательный процесс учебных учреждений и изучения инновационной деятельности педагога как проявления его профессионального развития. Отметим, что профессиональное развитие педагога представляет собой непрерывный процесс на протяжении всей его жизни, что определяет возможность неограниченного развития человека.

Ключевые слова: опыт, интеллект, инновация, педагогика, сравнение, изменение, развитие, исследование, технология.

Abstract

Relevance: Development is an integral part of any human activity. By accumulating experience, improving methods, methods of action, expanding their mental capabilities, a person is constantly developing. Goal: Professional development of teachers in the context of the introduction of innovative learning technologies as an element of the development of the education system.